herpy

AGAMER

Abrolhos Bearded Dragon

Pogona minima

Pogona minima er en liten, dagaktiv skjeggagame som bare lever på Wallabi-øyene i Houtman Abrolhos utenfor kysten av Western Australia. Den er omtrent 11 cm fra snute til kloakk, har lange bein og hale og bare et svakt skjegg. Det finnes nesten ingen erfaringer med stell, så veiledningen bygger på de nærmeste slektningene.

Familie: Agamidae Tidligere navn: *Amphibolurus barbatus minimus; Amphibolurus minimus; Pogona minor minima*

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**25-30 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**10-15 år**
Aktiv	**Om dagen**
Levevis	**Bakkelevende og gravende**
Biotop	**Halvørken**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**120 × 60 × 60 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**24-37 °C**
Varmeplass	**40-45 °C**
Temperatur, natt	**13-24 °C**
Luftfuktighet	**30-50 %**
Vann	**Vannskål**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-sone 3
Kosthold	**Insekter og planter**
Holdes	**Alene**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kullstørrelse	**5-19 egg**
Inkubasjon	**58-64 dager** ved 29 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Ikke listet**
IUCN	**Ikke vurdert (NE)**

Om arten

Pogona minima er en liten og slank skjeggagame. Voksne dyr er omtrent 11 cm fra snute til kloakk. Den samlede lengden er ikke dokumentert, men forholdet mellom kropp og hale hos *Pogona minor* gir et anslag på 25-30 cm. Arten er litt mindre enn *P. minor* og har lengre bein og hale i forhold til kroppen. Skjegget er svakt, og som hos *P. minor* sitter små, oppreiste pigger i en enkelt rad langs kroppens sider.

Taksonomien er ikke avklart. Arten ble beskrevet i 1933 av Arthur Loveridge som underart av *Amphibolurus barbatus* og har siden mest vært ført som underart av *P. minor*. Den regnes også som selvstendig art, i likhet med *Pogona mitchelli*, men begge formene står fortsatt som underarter av *P. minor* i store deler av den nyere litteraturen. Veiledningen behandler *P. minima* som selvstendig art. Artsnavnet *minima* er latin for den minste.

Det engelske navnet «Western Bearded Dragon» brukes både om denne arten og om *Pogona minor*, så navnet er upresist.

Utbredelse og leveområde

Pogona minima lever bare på Wallabi-gruppen i Houtman Abrolhos, en øygruppe på 122 øyer omtrent 80 km vest for Geraldton i Western Australia. Arten er registrert på North Wallabi, East Wallabi og West Wallabi. Typelokaliteten er West Wallabi. Utbredelsen er altså bare noen få, små øyer.

På fastlandet avløses arten av *Pogona minor*.

> **Naturlig utbredelse:** Australia.

LEVEOMRÅDE

Øyene har et halvtørt middelhavsklima med varme, tørre somre og kjøligere, våte vintre. Havet demper svingningene: i februar er døgnets laveste og høyeste temperatur i gjennomsnitt ca. 19 og 32 °C, i juli ca. 9 og 20 °C. Det faller omtrent 470 mm regn i året, mest fra april til september. Vegetasjonen domineres av lave, salttålende busker, og floraen ligner kystfloraen på fastlandet. *Pogona minima* er dagaktiv og lever på bakken og i lav vegetasjon.

Det er ikke dokumentert hva arten spiser, eller hvordan den yngler i naturen. Den nærmeste slektningen, *Pogona minor*, er hovedsakelig insektetende, og plantedeler utgjør omtrent en femtedel av næringen. Det samme må antas her.

Stell

TERRARIET

Det finnes bare lite kunnskap om stellet av *Pogona minima*, og arten er nesten ikke beskrevet fra fangenskap. Tallene for terrarium, temperatur, fuktighet, lys, fôr og levealder er lånt fra *Pogona minor* og *Pogona vitticeps*. Australia tillater ikke eksport av ville krypdyr, så dyr utenfor landet stammer fra gamle innførsler og avkommet deres.

Et enkelt voksent dyr trenger et terrarium på minst 120 × 60 × 60 cm, og mer plass blir brukt. Terrariet må være godt ventilert med lokk eller nett. Gulvplass er viktigere enn høyde, fordi arten lever på bakken og graver.

Innred med en flat solplass av stein eller tre under lampene, minst to skjulesteder (ett i den varme og ett i den kjølige enden), lave greiner og stabile stabler av flate steiner. Bunnen må kunne graves i: et minst 10 cm tykt lag av finkornet sand blandet med ren matjord, for eksempel 60 % sand og 40 % matjord. Fast bunn som uglasserte fliser eller skiferplater er et alternativ for unge og syke dyr. Kalksand, knuste nøtteskall og bark er uegnet, fordi de kan gi forstoppelse hvis de svelges. Fjern avføring daglig, og skift løs bunn helt hver 3.-6. måned.

Hold dyrene hver for seg. Hannene er territorielle, og voksne og unge dyr må alltid holdes adskilt.

Les mer: Varme og temperatur

TEMPERATUR

Varm opp med minst to halogenspotter over solplassen. Overflaten der skal være 40-45 °C målt med et infrarødt termometer, og den varme flekken må være minst like stor som hele dyret. Luften i terrariet skal ligge på 24-37 °C, varmest i enden med solplassen og kjøligst i den motsatte. Overflaten i den kjølige enden skal være 25-29 °C.

Bruk et infrarødt termometer til overflatene og et digitalt termometer med føler til luften, og mål først etter at lampene har vært på i omtrent tre timer.

Om natten kan temperaturen falle til 13-24 °C, noe som tilsvarer det milde klimaet på øyene. Koble lampene til en termostat med føleren i den kjølige enden, slik at de slås av hvis den kjølige siden kommer over 37 °C.

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Luftfuktigheten skal ligge på 30-50 %, målt i den kjølige enden, og terrariet må kunne tørke opp. Stillestående, våt luft og våt bunn gir sykdom. Er fuktigheten konstant for høy, hjelper en liten vifte over nettet i den kjølige enden. Tilby alltid friskt vann i en lav skål. Et lett fuktig skjul i den kjølige enden hjelper ved hudskifte.

LYS OG UVB

Pogona minima er dagaktiv og må ha kraftig, hvitt lys. Solplassen skal være det lyseste stedet, og 75-100 % av terrariets lengde bør være opplyst.

UVB er nødvendig, og arten regnes som slektens øvrige arter for Ferguson-sone 3. Bruk et T5 HO-rør på 10-14 % UVB i en reflekterende armatur over den varme siden, parallelt med varmelampene. Målet er en UV-indeks på 4,0-4,5 ved solplassen, avtagende til 0 i den kjølige enden. Mål helst med en UV-måler, for avstanden avhenger av rør, armatur og nett. Glass og plast

mellom rør og dyr blokkerer UVB. Gode T5 HO-rør byttes etter ca. 12 måneder. Lyset er på 12-14 timer om dagen om sommeren og omtrent 10 timer om vinteren, styrt av en tidsbryter.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Pogona minima fôres som *Pogona minor*: mest insekter og en mindre del grønnsaker.

- Nyklekte (under 3 måneder): insekter 2-3 ganger daglig og grønnsaker daglig.
- Unge (3-12 måneder): insekter og grønnsaker daglig.
- Voksne: insekter 3-5 ganger i uken og grønnsaker daglig i en liten porsjon.

Gode fôrdyr er dubiakakerlakker, sirisser, gresshopper, larver av soldatflue og silkeormer; melorm gis sparsomt. Insektene må ikke være større enn avstanden mellom dyrets øyne og må ha fått godt fôr (gut-load) i minst 24 timer før de gis videre. Ville insekter kan være sprøytet og bør unngås.

Grønnsaker er for eksempel ruccola, pak choi, grønnkål, løvetann og brønnkarse, skåret i små strimler. Avokado er giftig. Frukt er en sjelden godbit.

Støv insektene med kalk. Dryss multivitamin på salaten én gang i uken.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Pogona minima er dagaktiv og soler seg mye. Kroppsspråket kjennes fra andre skjeggagamer: hodenikking overfor rivaler og vinking med et framben som tegn på underkastelse. Skjeggvisningen er svak, fordi skjegget er lite utviklet.

La et nytt dyr venne seg til terrariet i omtrent to uker før det tas opp. Gi fôr fra en pinsett, og la hånden hvile i terrariet til dyret er rolig. Løft det med støtte under kropp og bein. Dyr som gjemmer seg eller er mørke og tilbaketrukne, er ofte for kalde eller stresset.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Alderen for kjønnsmodning er ikke dokumentert. Hannene har bredere hode og tydeligere lårporer enn hunnene. Dyr til avl må være utvokste og i god kondisjon, og hunnen må ha fått rikelig kalk.

PARRING

Paring og yngletid er ikke dokumentert for *Pogona minima*. Hos *Pogona minor* sees drektige hunner fra midten av juli til slutten av desember. Gi bare friske, velnærte dyr en kjølig hvileperiode om vinteren; lengde og temperatur er ikke kjent for arten. Sett hunnen inn til hannen i en kort periode, og skill dem etterpå.

EGGLEGGING OG KULL

Kullstørrelsen er ikke dokumentert for *Pogona minima*. Tallet i boksen (5-19 egg) er lånt fra *Pogona minor*, og en mindre art legger sannsynligvis færre egg. Gi hunnen en eggleggingskasse med et minst 25 cm tykt lag fuktig, gravbar sand og matjord. En hunn som ikke finner et egnet sted, kan legge eggene spredt i terrariet, der de tørker ut, eller holde dem tilbake; det siste krever veterinær.

INKUBASJON

Eggene klekkes hos *Pogona minor* etter 58-64 dager ved 29 °C. Tallene er lånt derfra. Legg eggene i en rugemaskin i fuktig vermikulitt, og vend dem ikke.

OPPDRETT AV UNGER

Ungene er små og må holdes på fast bunn, for eksempel kjøkkenpapir, til de spiser pålitelig. Gi insekter daglig og de samme lys- og varmeforholdene som voksne dyr: solplass, UVB og kalk på alt fôr. Sorter dem etter størrelse, slik at de ikke biter hverandre i tær og haler.

Helse og vanlige feil

Feil i stellet er den hyppigste årsaken til sykdom. Syke krypdyr skjuler lenge at de er syke, så vei dyret hver uke, og før notater om vekt, appetitt, avføring og hudskifte. Listen gjelder skjeggagamer generelt.

- Metabolsk benlidelse ved for lite UVB, for lite kalk eller for lav temperatur.
- Fedme og urinsyregikt ved for mye fôr og for lite vann.
- Tannsykdom og munnbetennelse.
- Forstoppelse ved for lav temperatur, uttørking eller parasitter.
- Innvollsparasitter og midd; få en avføringsprøve undersøkt når dyret er nytt.
- Egg som ikke blir lagt, hos hunner.

Tap av appetitt, sløvhet, hovne ledd og et dyr som slutter å spise, er grunn til å gå til en veterinær med erfaring med krypdyr. Krypdyr bærer ofte salmonella, så vask hendene etter berøring av dyr, terrarium og utstyr.

Les mer: Karantene og hygiene Les mer: Typiske sykdommer og tegn på sykdom

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.